

*Ing. Libor Kadlec
Ing. Radko Matyáš
Ing. Alžběta Pokorná
Mgr. Ing. Jiří Příbyl
Ing. Daniel Hroch*

Daňové novinky pro rok 2019

Vážení klienti,

ani tento rok není výjimkou a projednáváný Daňový balíček novel pro rok 2019 (sněmovní tisk 206) stále není schválen a již je jisté, že účinnosti k 1. 1. 2019 nenabude. Změny budou účinné nejdříve 1. 4. 2019, další variantou je 1. 7. 2019, některé změny by navíc nabyly účinnosti po schválení zákona (případně od dalšího měsíce následujícího po jeho vyhlášení), jiné budou platit až pro následující zdaňovací období – rok 2020.

Zákon o dani z přidané hodnoty – Daňový balíček 2019

Činnost jednatelů jako osob povinných k dani

Nejvyšší správní soud již v roce 2016 v rozsudku z Afs 100/2016–29 uzavřel, že výkon funkce jednatele naplňuje znaky samostatně vykonávané ekonomické činnosti a jednatel je tedy osobou povinnou k dani. Dosud tak de facto bylo na každém jednatele, zda se bude řídit Evropskou Směrnicí, či zněním zákona o DPH, který jednatele klasifikoval jako zaměstnance, tj. osobu nepovinnou k dani. Novela zákona o DPH letos ale na rozsudek reaguje tímto bouřlivě diskutovaným bodem, kdy by nově jednatelé museli sledovat svůj obrat, registrovat se při jeho překročení k DPH a podávat přiznání k DPH a kontrolní hlášení. Jednatelská odměna (na základě smlouvy o výkonu funkce) bude podléhat DPH a při splnění obecných podmínek si jednatel bude moci uplatnit nárok na odpočet DPH na vstupu u souvisejících plnění. Vzhledem k tomu, že je kolem tohoto tématu stále mnoho otazníků – např. zda do obratu započíst i nepeněžní příjmy v podobě stravenek či poskytnutí vozidla – je připravován Koordinační výbor, který by měl nejasnosti vysvětlit. Obrat bude pravděpodobně počítán ode dne účinnosti novely.

Úprava pojmu obrat

Novela zákona doplňuje do definice obratu v § 4a, odst. 2 dovětek, na základě kterého se do obratu stále sice nezahrnují prodeje dlouhodobého majetku, ale nesmí být prodej „nedílnou součástí obvyklé ekonomické činnosti“. Novela tak reaguje například na množící se dotazy týkající se „zasítování“ pozemků a jejich prodeje, které tímto do obratu padají bez výjimky, či situace pořízení bytových jednotek za účelem rekonstrukce a následného prodeje. V takových to případech se prodejce pro překročení 1 mil. Kč obratu stává plátcem DPH.

Upřesnění definice úplaty

Novela doplňuje definici úplaty. Půjde o částku, která bude poskytnuta „v přímé souvislosti s plněním“, aby byla zdůrazněna nezbytnost existence jednoznačné a přímé vazby mezi plněním a obdrženým protiplněním (úplatou). Pod pojem úplata bude zahrnut i pojem dotace k ceně.

Koeficient při výpočtu DPH shora bude minulostí

Nově (v případě schválení Daňového balíčku) budeme DPH shora počítat již opravdu jako 21 % z celku, který představuje 121 % (analogicky platí i pro sazby 15 % a 10 %) a můžeme tak zapomenout na koeficient 0,1735 (21/121). Tento postup lze aplikovat od účinnosti novely, po dobu 6 měsíců však lze postupovat i postaru. Zároveň se zruší možnost zaokrouhlení DPH na celé koruny.

Změny v sazbách DPH

V rámci novely zákona o EET je navrhováno ve druhé polovině roku 2019 přeřazení značného množství služeb a zboží **do druhé snížené sazby DPH 10 %**. Jedná se o:

- Domácí péči o děti, staré, nemocné a zdravotně postižené
- Kadeřnické a holičské služby
- Opravy jízdních kol
- Opravy obuvi a kožených výrobků
- Opravy a úpravy oděvů a textilních výrobků
- **Stravovací služby** mimo prodeje alkoholických a tabákových výrobků (obojí stále 21%). Točené pivo z nádob převyšujících 10 litrů je rovněž se sazbou 10 % (snížení z původních 21 %!), lahvové pivo však zůstává sazba 21 %.
- Pitná voda
- Úprava a rozvod vody prostřednictvím sítí včetně odvodů a čištění odpadních vod
- Čištění vnitřních prostor v domácnostech včetně mytí oken v domácnostech a úklidu společných prostor bytového domu

Další samostatný návrh přeřazuje do druhé snížené sazby 10% i pozemní hromadnou přepravu cestujících.

Stanovení základu daně při platbě virtuální měnou

V případě úhrady virtuální měnou (např. bitcoin) je základem daně obvyklá cena tohoto plnění.

DPH u nájmu nemovitostí pro bydlení

Pokud bude nájemník v nemovitosti bydlet, tak přestože zde bude částečně třeba i uskutečňovat ekonomickou činnost, bude u nájmu nově povinně uplatněno osvobození od daně bez nároku na odpočet. Týká se to nájmu rodinných domů, bytů, ale i staveb, kde alespoň 60 % tvoří obytné prostory. Dosud v případě pronájmu plátcí mohl pronajímatel uplatnit DPH, nyní v případě, že tam nájemce i bydlí, aplikujeme vždy osvobození.

Služby související s nájmem – uskutečnění zdanitelného plnění

Do zákona se nově do §21 odst. 4 dostane ustanovení, díky kterému při rozúčtování služby související s nájmem (např. ostraha) bude tato služba uskutečněna až dnem rozúčtování. Jde defacto o ustálený postup, který se ve většině případů v praxi ani jinak neřešil, přestože správně bylo takové plnění uskutečněno již dnem poskytnutí služby.

Změny v úpravě odpočtu

Dojde-li ve lhůtě 10 let, tj. lhůtě pro úpravu odpočtu daně, **k prodeji nemovitosti** a zároveň na tomto majetku byla ve stejné lhůtě provedena **významná oprava**, je třeba vrátit/upravit nárok na odpočet i z této opravy. Významnou opravou se rozumí oprava v celkové hodnotě nad 200.000 Kč bez daně.

Leasing jako dodání zboží

DPH se bude odvádět jednorázově při předání předmětu leasingu i v některých situacích, kde je ve smlouvě pouze opce na odkup, nikoliv povinnost odkupu (v Poslanecké sněmovně je návrh na posunutí účinnosti na rok 2020).

Souhrnný daňový doklad

Rozšiřují se možnosti využití souhrnných daňových dokladů. Například bude možné vystavit souhrnný daňový doklad na uskutečněné plnění a k němu přijatou platbu v jednom měsíci, ale i při přijetí více úplat (záloh) v jednom měsíci, ze kterých vznikla povinnost přiznat daň.

Doručování opravných daňových dokladů

Pro uplatnění snížení základu daně v daňovém přiznání nebude nutné čekat na potvrzení přijetí odběratelem, bude stačit prokazatelně odeslat opravný daňový doklad.

Dodání zboží s instalací a montáží

Nově bude osoba neusazená v tuzemsku přiznávat dodání zboží s instalací a montáží v tuzemsku, pokud je v tuzemsku registrovaná jako plátce DPH.

Služby přímo vázané na dovoz a vývoz zboží – již platné dle KOOV

Teprve na základě KOOV 522/02.05.18 zveřejněného na začátku července 2018 došlo k výkladové shodě při uplatňování DPH u služeb vázaných na dovoz a vývoz. Subdodavatelé vývozních služeb nebudou moci osvobodit poskytnutou službu, naopak subdodavatelé dovozních služeb ano.

Novinky v zákoně o daních z příjmů

Novinky z průběhu roku 2018

Výklad pojmu bydliště při osvobozeném prodeji nemovitosti

Dle KOOV 517/21.03.18 GFŘ souhlasí se závěrem, že pokud poplatník prokáže, že se trvale zdržoval ve dvou stálých bytech a měl tedy pro účely daně z příjmů dvě bydliště, bude příjem z prodeje kteréhokoliv tohoto stálého bytu osvobozen (při splnění ostatních podmínek ve smyslu §4/1/a).

Příspěvek zaměstnavatele na pořízení tištěných knih

Tento benefit se dostal do zákona již v roce 2018 – dle KOOV však ještě byly odsouhlaseny způsoby poskytování tohoto benefitu tak, aby bylo osvobození nepeněžního příjmu u zaměstnance zachováno:

- Zaměstnavatel poskytne poukázky (listinné či elektronické), které bude možné vyměnit za tištěné knihy nebo
- Zaměstnanec si u prodejce knih vybere knihy a prodejce vystaví fakturu za knihy přímo na zaměstnavatele nebo
- Zaměstnavatel poskytne zaměstnanci tištěné knihy přímo.

Toto lze aplikovat i pokud se zaměstnanec na hodnotě knih podílí částečně, nelze to ale uplatnit, pokud si zaměstnanec nechává knihy zaměstnavatelem zaplatit.

Daňový balíček 2019

Limit paušálních výdajů opět vyšší?

V rámci pozměňovacích návrhů Daňového balíčku 2019 je diskutováno opětovné zvýšení limitu pro paušální výdaje, a to znovu na dvojnásobek současného stavu. Jejich výše by pak byla následující:

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z živnostenského podnikání řemeslného; **maximální paušální výdaj 1.600.000 Kč** (v roce 2018 800.000 Kč),
- 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání; **maximálně 1.200.000 Kč** (v roce 2018 600.000 Kč),
- 30 % z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku; **maximálně 600.000 Kč** (v roce 2018 300.000 Kč),
- a 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti, **maximálně 800.000 Kč** (v roce 2018 400.000 Kč).

Oznámení osvobozených příjmů nerezidentů

Oznamovací povinnost bude mít plátce, který vyplácí příjem nerezidentovi, jehož příjem by podléhal srážkové dani, ale je od daně osvobozen (např. dividendy, úroky, licenční poplatky), přičemž oznamovat se budou jen příjmy nad 100.000 Kč měsíčně. Podání bude elektronické, ve lhůtě, kdy měla být odvedena daň, pokud by ke zdanění došlo.

ATAD aneb omezení daňové uznatelnosti nákladů z úvěrů

S plánovanou účinností od 1.1.2020 bude implementována směrnice ATAD, která stanovuje pravidla proti vyhýbání se daňovým povinnostem, souvisejícím s přesouváním zisků do zahraničí nadnárodními skupinami, a to ve formě pěti bodů:

1. omezení daňové uznatelnosti úroků,
2. řešení hybridních nesouladů,
3. pravidla pro zdanění zahraničních dceřiných společností a stálých provozoven v ČR,
4. zdanění při přechodu/odchodu, tzv. exit tax a
5. obecné pravidlo proti zneužití práva.

Úprava se vztahuje pouze na právnické osoby, jejichž výpůjční výdaje přesahují limit 80 mil Kč.

Daňový řád a další zákony – již platné změny

Prolomení mlčenlivosti

S účinností již od 5. 6. 2018 došlo v §57 a §57a daňového řádu k prolomení mlčenlivosti poskytovatelů platebních služeb, ale i daňových poradců, advokátů, auditorů či notářů vůči správci daně. Jedná se o implementaci směrnice DAC 6, která přináší novou oznamovací povinnost a automatickou výměnu informací o přeshraničních uspořádáních. Zmíněné osoby budou muset na vyžádání identifikovat své klienty a údaje získané při jejich kontrole, ale pouze v případě, kdy účelem získání informací budou účely mezinárodní spolupráce. Nesmí jít o jiné účely a zároveň si informace může vyžádat pouze přímo GFR.

Platba kartou

Od 1.1.2019 budou finanční úřady přijímat platební karty. Bude to ale platit jen u správních poplatků a daňových dluhů. V případě daňových nedoplatků má tak dlužník možnost vyřešit situaci přímo při jednání s exekutorem Finanční správy, třeba v jeho vlastní provozovně.

Evidence údajů o skutečných majitelích

Dle novely zákona o veřejných rejstřících musí právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku do 1.1.2019 zapsat své skutečné majitele do tzv. Evidence údajů o skutečných majitelích. Do konce roku 2018 je nahlášení bezplatné, od 1.1.2019 bude podléhat soudnímu poplatku 1.000 Kč, avšak nesplnění povinnosti zatím nebude sankcionováno. Do konce roku 2021 budou své skutečné vlastníky zapisovat i spolky, nadace, nadační fondy, ústavy a společenství vlastníků jednotek.

Elektronická evidence tržeb

Přestože je návrh změny zákona o evidenci tržeb teprve ve fázi projednávání, shrňme si jeho nejdůležitější body:

- 3. a 4. vlna se rozeběhne najednou, pravděpodobně na podzim 2019,
- působnost zákona by měla být omezena jen na tržby dosažené na území ČR,
- některé způsoby přijetí platby by měly být rovněž vyňaty z EET – jedná se o elektronické předplacené karty, které je možné použít jen k nákupu předem daného zboží či služeb (např. Multisport),
- zavedení „zvláštního režimu“ pro subjekty, které podají žádost o jeho povolení. Žádat může poplatník, který není plátcem DPH, má max. 2 zaměstnance a jeho tržby přijaté v hotovosti za poslední rok nepřesáhly 200.000 Kč a ani nepředpokládá, že by ani v následujících 12ti měsících překročil 200.000 Kč.

Zvláštní režim nepožaduje získání autentizačních údajů a certifikátu, oznamovací povinnost provozovny je zachována. Prodávající vystavuje účtenku z tzv. bloku účtenek vydaných správcem daně a do 20. dne po konci každého čtvrtletí podá správci daně seznam denních tržeb. Režim samozřejmě není přidělen navždy.

Sociální zabezpečení

Platby záloh OSVČ

Nově bude záloha na pojistné splatná vždy od prvního do posledního dne měsíce, za který je hrazena. Záloha za prosinec 2018 se platit nemusí – platby zaslané mezi 21. a 31. 12. 2018 budou považovány za zálohu za prosinec 2018. Veškeré platby zaslané v lednu 2019 jsou již zálohou za rok 2019.

Strop pro pojistné na sociální zabezpečení se zvyšuje

Maximální roční vyměřovací základ pro pojistné na sociální zabezpečení pro rok 2019 se zvyšuje oproti roku 2018 o zhruba 130 tis. Kč a bude činit 1 569 552 Kč. Vyšší strop je třeba zohlednit i při výpočtu solidárního zvýšení daně. Zdravotní pojištění zůstává bez horního limitu.

Nemocenské pojištění OSVČ – minimální měsíční základ

Minimální měsíční základ pro pojistné na nemocenské pojištění OSVČ se zvyšuje na 138 Kč. Pokud si OSVČ bude nadále platit méně a nezmění výši plateb, dojde k zániku nemocenského pojištění.

Stejně jako u plateb záloh na sociální zabezpečení, i u nemocenského pojištění je splatnost záloh posunuta do měsíce, za který je záloha odváděna. OSVČ však toto pojistné za prosinec 2018 uhradit do 21.1.2019 musí (min. 115 Kč) a platby od 22.1.2019 do 31.1.2019 (min 138 Kč) jsou platbami za leden 2019.

Účast na nemocenském pojištění

Nově dojde ke změně rozhodného příjmu pro účast na nemocenském pojištění - od 1.1.2019 to bude **3.000 Kč** měsíčně (v letech 2012 až 2018 to bylo 2.500 Kč). Změna byla potvrzena Sdělením MPSV č. 236/2018 Sb.

Zrušení karenční doby

Poslanecká sněmovna schválila novelu zákoníku práce, která zrušila tzv. karenční dobu, čili dobu prvních 3 dnů pracovní neschopnosti, za které nenáleží náhrady mzdy při pracovní neschopnosti podle § 192 a násl. zákoníku práce.

Protože tuto změnu zaplatí zaměstnavatelé, tak se současně snižuje odvod pojistného na sociální pojištění o 0,2 % - z původních 25 % na 24,8 %. V důsledku snížení odvodu pojistného za zaměstnavatele se tak nepatrně sníží daňové zatížení práce. Změna byla schválena s účinností od 1.7.2019 a musí ji ještě potvrdit Senát a prezident.

Elektronická neschopenka

Na základě novely zákona o nemocenském pojištění je projednávána rovněž povinná elektronická forma hlášení ošetřujícího lékaře o vzniku a ukončení dočasné pracovní neschopnosti, tzv. elektronická neschopenka. S tímto souvisí i zavedení rozšíření okruhu údajů, které budou orgány nemocenského pojištění sdělovat zaměstnavatelům o dočasné pracovní neschopnosti jejich zaměstnanců a další kroky pro zjednodušení a snížení administrativy lékařů a zaměstnavatelů. Účinnost úpravy je navržena od 1. 7. 2019, nyní je ale návrh zákona v Poslanecké sněmovně teprve v 1. čtení.